

Γιατί η εκκλησία καθιέρωσε το Ψυχοσάββατο της Πεντηκοστής

/ [Γνώμες](#)

Με το Ψυχοσάββατο διατρανώνεται ή πίστη μας για την καθολικότητα τής Έκκλησίας, τής οποίας την ίδρυση και τὰ γενέθλια (ἐπί γῆς) γιορτάζουμε κατὰ τὴν Πεντηκοστή. Μέσα στή μία Έκκλησία περιλαμβάνεται ή στρατευομένη ἐδῶ στή γῆ και ή θριαμβεύουσα στοὺς οὐρανοὺς.

Ὁ λόγος ποὺ τὰ καθιέρωσε ή Έκκλησία μας, παρ' ὅτι κάθε Σάββατο εἶναι ἀφιερωμένο στοὺς κεκοιμημένους, εἶναι ὁ ἐξῆς: Ἐπειδὴ πολλοὶ κατὰ καιροὺς ἀπέθαναν μικροὶ σὲ ἡλικία ἢ στην ξενιτιὰ ἢ στήν θάλασσα ἢ στὰ ὄρη και τοὺς κρημνοὺς ἢ και μερικοί, λόγω πτωχείας, δὲν ἀξιώθηκαν τῶν διατεταγμένων μνημοσύνων, «οἱ θεῖοι Πατέρες φιλανθρώπως κινούμενοι ἐθέσπισαν τὸ μνημόσυνο αὐτὸ ὑπὲρ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐσεβῶς τελευτησάντων Χριστιανῶν». Συγχρόνως δέ, ἐνθουμούμενοι και ἐμεῖς τὸν θάνατο, «διεγειρόμεθα πρὸς μετάνοιαν».

Για τὴν ἱστορία και μόνο ἂς γνωρίζουμε ὅτι: «Ἡ καθιέρωσις τοῦ Σαββάτου πρὸ τῶν

Ἀπόκρεω ὡς Ψυχοσαββάτου ἐγένετο μᾶλλον κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Σαββάτου πρὸ τῆς Πεντηκοστῆς, ὡς μόνου προϋπάρχοντος».

Σύμφωνα μὲ ὁμόφωνη ἀγιοπατερικὴ μαρτυρία τὴν ὁποία ἐπιβεβαιώνει ἡ ἀδιάκοπη ἐκκλησιαστικὴ παράδοση αἰώνων, οἱ εὐχῆς γιὰ τοὺς νεκροὺς θεσπίστηκαν ἀπὸ τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους. Ἡ θέσπιση αὐτὴ ἔχει δύο βασικὰ θεμέλια: α) τὴν ἔννοια τῆς Ἐκκλησίας ὡς κοινωνίας ἁγίων, πὺ ἀποτελεῖται ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς ζωντανοὺς ἀλλὰ καὶ τοὺς «κεκοιμημένους» χριστιανοὺς καὶ β) τὴν πίστη στὴν μεταθανάτια ζωὴ, τὴν ἀνάστασι καὶ τὴν τελικὴ κρίσι.

Ἦδη στὶς Ἀποστολικὲς Διδαχὲς βρίσκειται ἡ διάκρισι τῶν μνημοσύνων σὲ «τρίτα», «ἔνατα», «τεσσαρακοστὰ» καὶ ἐνιαύσια» (ἐτήσια), ἀνάλογα μὲ τὸ χρόνο τελέσεώς τους ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου.

Πολλοὶ συμβολισμοὶ τῶν ἐπιμέρους μνημοσύνων ἀναφέρονται ἀπὸ τοὺς πατέρες. Οἱ κυριότεροι εἶναι οἱ ἑξῆς: Τὰ «τριήμερα» συμβολίζουν τὴν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου μετὰ τὴν τριήμερη παραμονὴ Του στὸν τάφο καὶ τελοῦνται μὲ τὴν εὐχὴ ν' ἀναστηθεῖ καὶ ὁ νεκρὸς στὴν οὐράνια βασιλεία. Τὰ «ἐννιάμερα» τελοῦνται γιὰ τὰ ἐννέα τάγματα τῶν αὐλῶν ἀγγέλων, μὲ τὴν εὐχὴ νὰ βρεθεῖ κοντὰ τους ἡ ἄϋλη ψυχὴ τοῦ νεκροῦ. Τὰ «τεσσαρακονθήμερα» τελοῦνται γιὰ τὴν Ἀναλήψι τοῦ Κυρίου, πὺ ἔγινε σαράντα μέρες μετὰ τὴν Ἀνάστασή Του, μὲ τὴν εὐχὴ νὰ «ἀναληφθεῖ» καὶ ὁ νεκρὸς, νὰ συναντήσῃ τὸ Χριστὸ στοὺς οὐρανοὺς καὶ νὰ ζήσει γιὰ πάντα μαζὶ Του.

Τὰ «ἐτήσια», τέλος, τελοῦνται τὴν ἐπέτειο ἡμέρα τοῦ θανάτου, σὲ ἀνάμνησι τῶν γενεθλίων τοῦ νεκροῦ, καθὼς, γιὰ τοὺς πιστοὺς χριστιανοὺς, ἡμέρα τῆς ἀληθινῆς γεννήσεως εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ σωματικοῦ θανάτου καὶ τῆς μεταστάσεως στὴν αἰώνια ζωὴ. Μνημόсуна, ἀντίστοιχα μὲ τὰ παραπάνω, τελοῦνται τὸν τρίτο, ἕκτο καὶ ἔνατο μῆνα ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου («τρίμηνα», «ἑξάμηνα», «ἐννεάμηνα»).

Τὴν μεγαλύτερη ὠφέλεια στοὺς νεκροὺς τὴν προξενεῖ ἡ τέλεσι τῆς θείας εὐχαριστίας στὴ μνήμη τους, γιὰτὶ τότε, μὲ τὶς μερίδες τους στὸ ἅγιο δισκάριο, «ἐνώνονται ἀόρατα μὲ τὸ Θεὸ καὶ ἐπικοινωνοῦν μαζὶ Του καὶ παρηγοροῦνται καὶ σώζονται καὶ εὐφραίνονται ἐν Χριστῷ» (ἅγιος Συμεὼν Θεσσαλονίκης).

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ εἰδικὰ γιὰ κάθε νεκρὸ μνημόсуна, ἡ Ἐκκλησία ἔχει στὶς καθημερινὲς ἀκολουθίες της, γενικὲς δεήσεις γιὰ τοὺς κεκοιμημένους, ὅπως εἶναι λ.χ. τὸ νεκρώσιμο μέρος τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Μεσονυκτικοῦ καὶ οἱ σχετικὲς ἀναφορὲς στὶς «ἐκτενεῖς δεήσεις» τοῦ Ἑσπερινοῦ, τοῦ Ὁρθρου καὶ τῆς θείας Λειτουργίας.

Πρέπει νὰ σημειωθεῖ, ἂν καὶ αὐτονόητο, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τελεῖ μνημόсуна μόνον γιὰ τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανοὺς πὺ κοιμήθηκαν μέσα στοὺς κόλπους της.